

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Évesben: Negyedévre . . . 3 korona.
 Negyed évre: . . . 12 „
 Hátré: Negyedévre . . . 5 „
 Hónap évre: . . . 20 „

Feladvós szerkesztő:

Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:

Cászló József.

== Egy példány ára 4 fillér. ==

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon

Vámpolitikai kérdések.

— aug. 3.

(—z—y.) Sokkal életbevágóbb, elsőbrendű kérdések azok, melyek az ország közgazdasági jóllétére ki hatóak, mint azok, melyeket a köz jogi zabhegyezés, meg a politikai akarnokság erőfeszítése fujt nemzeti sérelmekké.

Ezek a „sérelmek“ bizonyos feszült viszonyt teremtettek a király és nemzet között s még feszültebbet a velünk barátságos s egymásra utalt államok között, az ország óriási anyagi és erkölcsi kárára.

De a bus honhazafiaknak mind egy, hogy az ország — kivált most amikor a természeti mostohaságok miatt nagy gazdasági válság fenyegeti, — miből él meg, ők turkálnak a halomra hordott törvényekben — és egy vetőmagot sem kapnak bennük.

Pedig kellene a nemzeti vagyosodás talaját is művelni. Ezek között — ismételjük — óriási fontosságuk a vámpolitikai kérdések.

Ezekben azok a kormányképviselők, akik szakavatottan és erős fix-pontokon dolgoznak érdekeink védelmére, már megkezdték a tárgyalásokat úgy Olaszországgal, mint Németországgal.

Majdnem ki van zárva, hogy Olaszországgal rövid idő alatt egyezés jöjjön létre, mert a borvámkérdésben kiegyenlíthetetlennek látszik az ellentét.

Az olasz kormányt kellemetlenül lepte meg a magyar képviselők szilárd magatartása, mert biztosan számított rá, hogy legalább évenkénti 300.000 hektoliter apuliai fehér bor számára kedvezményes vámot eszközölhet ki. Magyar részről viszont arra számítottak, hogy az olasz kormány a borvámkedvezményről már végleg lemondott, Most a kiábrándulás kölesönös.

Németországgal most már alig hanem az eddiginél is kedvezőlenebb viszonyok közt fogják tovább folytatni az alkudozást. Időközben ugyanis fontos lépés történt Oroszország részéről:

Az orosz minisztertanács elnöke Vitte, a volt híres orosz pénzügyminiszter fölkereste Bülöv gróf német kancellárt Norderney tengeri fürdőben s a két államférfi megegyezett egymással a németorosz kereskedelmi szerződés tárgyában. Oroszországnak ugyanis pénzre van szüksége s mivel az orosz államkötvényekkel már nagyon is elárasztott francia közönség, elkedvetlenedve az e papírok árfolyamcsökkenéséből szenvedett több száz millió veszteség által már nem igen hajlandó újabb orosz kölcsön befogadására, Oroszország most a német gabonavámokba, miként azokat minimális tételekben az új vámtarifa megállapítja. Így el van háritva a német orosz kereskedelmi szerződés főnehézsége.

Ha pedig Németország megegyezett Oroszországgal, akkor könnyebben beszél velünk. Minket ugyan nem annyira a gabonavámok, mint az állatbevitelünket megnehezítő állategészségügyi rendszabályok s azoknak német részről tulszigoru, sőt gyakran roszakaratu kezelése

A magas Tátrában.

Írta: Albert József.

A törvénytörző aljegyző ur, Kántor Muki, háromhetes szabadságát élvezte.

Kissé hirtelen-szöke fiatal ember volt, de igen előkelő megjelenésű. Maga borotválkozott, a bajuszát napjában többször felkötötte, a körmeit gondosan ápolta. Éjjelre minden ruhadarabját kifeszítve a cipője, melyet maga fényesített, kisámfázva, s ha az utcán ezüstgombos sétapálcájával megjelent, olyan volt mintba skatulyából vették volna ki. Peckesen járt, hargosan beszélt s embertársaival bizonyos leereszkedő, gunyos szellemességgel társalgott, már t. i. lefelé való embertársaival, de ezek közé odasorolta mindazokat, akikre nem számíthatott előmenetelében.

Mindenki fényes jövőt jósolt neki s erről maga is meg volt győződve. Első lépésül egy alkalmas házasságot tartott de ezt nem akarta elhamarkodni. Inkább koplalt, vagy — a mint ő mondta — dlótát tartott egész télen át s mikor

megkapta a szabadságot, általános ámulatot keltett e rövid kijelentése:

„Megyek a Tátrába.“

Tarjagoston három napig ez volt a beszéd tárgya. Ebben az alföldi nagy porfészekben emberemlékezet óta nem járt senki azon a vidéken. Muki a kis barna cukrászúnak megígérte, hogy jéget küld neki a dobeinai jégbariangból, a tarjagosi hölgyeknek pedig, hogy havasi gyopárt hoz az albumukba, melyet maga fog szedni a lomnici csucson, mert tudvalevőleg, a gyopár a hó tetején terem. A dolog úgy állt, hogy volt Muki nak valamikor Debrecenben egy tanuló társa, a kivel egy faluból származtak s aki szorgalmával annyira vitte, hogy mindjárt egyetemi éveit után a fővárosban alkalmazták, mint a botanika tanárát. Dr. Boldog Márton volt a neve, de Muki tréfásan csak Dr. Boldogtalanak nevezte, mert a társaságban roppant esetlenül viselkedett s a külsejével egyáltalán nem törődött. Megesett vele, hogy e miatt egyszer a csendőrök Erdélyben letartóztatták, mint körözött gyanús esavargót.

Nos, ez z földije tudatta Mukival, hogy nyárára s Tátrába készül s Muki, tudván hogy barátja mindenütt ismeri az olcsó forrásokat, elhatározta, hogy csatlakozik hozzá.

A vasúthoz az egész város fiatal-sága elkísérte s pusztán véletlenségből, mivel estefelé járt az idő, a hölgyek is arra sétáltak. Ugy üdvözölték s úgy váltak el tőle, mint aki pár hét múlva legalább is mint valami angol nábob veje tér vissza.

A fővárosban meg sem állt, hanem egyenesen körutazási jegyet váltott a Tátrába s neki váltott Kassának, Popradfelkán találkoztak a professzorral. Ez mindjárt azon kezdte, hogy gya og induljanak el a kitűzött állomásukra. Széplakra. Széplak villatelep ma agyönyörű Tátraföred közvetlen közelébe, de abban az időben mindössze két épületből állt. Az egyik volt a vendéglő, a másik egy erkélyes épület vendégek számára. A szállás olcsó, az étlap olcsó, a kiszolgálás előzékeny. A mi két vándornunk ötven forintért három hétre erkélyes szobát kapott.

Törlesztéses és egyéb kölcsönöket
Harstein Kálmán jelzalog kölcsön irodája,

a legelőnyösebb feltételek mellett
 eszközöl ki o o o o o o o o

Debrecen, Piac-utca 83. szám

érdekel. Ha ezen a téren eredményeket nem kapunk, akkor nekünk magyaroknak semmi hasznunk a kereskedelmi szerződésből s szakemberek véleménye szerint jobb, ha meg nem kötjük kezeinket. Az osztrák érdek azonban úgy Németországgal, mint Olaszországgal szemben szorítani fog bennünket arra, hogy bár minden haszon nélkül belemenjünk valamiféle szerződésbe és segítsünk megmenteni Ausztriának annyit, amennyit lehet.

Természetesen a kereskedelmi szerződések megkötésének lényeges feltétele, hogy a magyar-osztrák vámterület közössége megmaradjon. Hogy azonban az osztrák parlament a vámszövetséget s az ezzel kapcsolatos többi kiegyezési törvényt megszavazza, arra most sincs semmi kilátás. Az akadály, legalább látszólag, első sorban a csehek obstrukciója, mely miatt a Reichsrath nem munkaképes. Tényleg azonban úgy áll a dolog, hogy Ausztriában a kiegyezés ellen az izgatás annyira elmergésedett, hogy ha a Reichsrath munkaképes lenne és napirendre tűznék a kiegyezési javaslatokat, ezeket a többség mai alakjában semmi esetre sem szavazná meg.

Mint hogy pedig a Széll-Körber féle kiegyezésből a magyar parlament sem volna hajlandó engedni, az a felfogás keletkezett felül, hogy jobb, ha a Reichsrath nem tárgyalja a kiegyezést, mintha tárgyalja és elveti, mert az előbbi esetben életbe fogják léptetni más uton, erre, mint gróf Tisza miniszterelnök kijelentette a 14 §-on kívül is száz más mód van. Ha azonban a Reichsrath a kiegyezést elvetné, akkor vége lenne a vámközösségnek, s ezt minden áron ki akarják kerülni.

Azonban ne tessék hinni, hogy csak a szegény ember élelmes. Mire ők megérkeztek, már az említett villában egy nyugalomba vonult gazdag debreceni kereskedő család is meg volt telepedve.

Első nap virradóra a tanár már hajnalban nyakába vette a videket. Ellenben Muki jól kialudta magát, azután toalettet csinált, lesétált az étterembe, kikérdezte a két pincért a vendégek felől, s mire barátja visszatért, már ott ült a kereskedő családja körében. A derék család megfelelt Debrecen jó hírnevének. Papa mama és Teri kisasszony mind viruló egészségnek örvendtek s majd kicsattantak a gömbölyűségüktől.

Elsőször a pompás hegyi levegőről meg az isteni fenyőillatról folyt a társalgás, azután Muki sok elmésséggel írta le távollévő barátját szokásaival, a min Terike nagyokat kacagott.

Fogadni mernék, — szolt Muki, a mint megpillantotta Mártont, — hogy át sem öltözködik, hanem egyenesen ide ront.

Ugy is történt.

Dr. Boldogtalan, akarom mondani, Dr. Boldog Marci, — mutatta be tréfálkozva.

Városok iparpolitikája.

augusztus 3.

A folytonosan haladó gazdasági élet napról-napra fokozottabb kötelességeket ró ipari tényezőknél tekinthető városainkra. Véget ért már akkor amikor városaink melyek lépést akartak tartani a kor igényeivel, gazdasági tekintetben összetett kézzel várhatták a jó sors, avagy az annak szerepét játszó kormány intézkedését.

Ma bizony éber szemmel kell ott állani a városoknak gazdasági életük várfokán, azon becsületes igyekezettel, hogy a kedvező alkalom el ne suhanjon felettük.

Mit tehetnek a városok, mint olyanok, illetőleg azok vezetői az ipari fejlődés érdekében? Nézzük először nagyipart. Sokan azt mondják, hogy a kérdésre kész a felelet. A városok telkek készpénz és adómentesség megadással megkönnyíthetik a külföldi gyárak letelepedését, illetőleg elősegíthetik új ipari nagyvállalatok alakulását.

Hát az igaz, de ha ezzel ki volna merítve a városok iparfejlesztő politikája, ha ebbeli áldozat volna, a városok iparfejlesztő politikájáról, mint szellemi feladatról beszélni tulás nélkül nem lehetne.

A városok iparfejlesztő politikája több egy egyszerű pénzügyi manipulációnál, több egy ötletszerűen meggyilkoló áldozatkészségnél és nem üthető el az anyagi tekintetben meggyilkoló folytonos nagylelkűséggel sem.

A városok iparfejlesztő politikája alapos vizsgálat tárgyává kell, hogy tegye a város területét. — Tiszában kell lenni azzal, hogy a város speciális viszonyai milyenféle ipari vállalatok fejlődését teszi lehetővé és arra kell törekedni, hogy csak olyan reális ipari vállalatok keletkezzenek melyek a boldo-

gulás összes előfeltételeivel rendelkeznek. De ezen általánosabb feladaton kívül ügyelni kell arra, hogy a városban magában mind a kellő helyre kerüljön, hogy a legalkalmasabb területek álljanak rendelkezésére és hogy az új gyárak ne kerüljenek olyan helyekre, honnan őket a város jövő fejlődése csakhamar elűsíti. E végből a városokat külön kell szabályozni, az ipari fejlődés szempontjából.

Szabadjon ezen általános tételre néhány példával megvilágítani, a mi mai gyakorlati életünkből.

Győr városa a betelepülő gyári vállalatoknak nemrég még telket, adómentességet és feltöltés címén bizonyos összegű készpénz-szubvenciót adott. — Ma már a segélyezés utóbbi módját teljesen elhagytuk, mert bebizonyosodott, hogy egyéb helyes rendszabályokkal sokkal nagyobb eredményeket érünk el.

Ilyen rendszabály volt a város területén gyári negyedek létesítése amelyek szervezésénél mindig az lebegett szemünk előtt, hogy minden gyári vállalat olyan helyre kerüljön, a hol leginkább megtelepedésre szükséges feltételeket.

Ebből a szempontból kiindulva, a városban két gyári negyedet létesítettünk. Egyet a Duna mentén, hová olyan gyári vállalatok kerülnek, melyeknek sok vízre van szükségük. A másik gyári negyed pedig a város keleti részében, a víztorony körül lesz, hol a város most készülő megvenni és gyári célokra parcelálni körülbelül 500 holdnyi területet. Itt olyan gyárak lesznek, a melyeknek nem kell okvetlenül a víz mellett lenni. Megemlítem még, hogy egyéb a jövőre kiható intézkedésekkel is igyekezzünk megkönnyíteni az új gyárak boldogulását. Így a villamos vasut körvasut lesz, a melybe a gyárak bekapcsolódhatnak.

A fiatal ember ügyetlenül meghajította magát, szeges botját, tokját, fűvész könyvét mind az asztalra rakta, úgy, hogy majd leszorította a többi csészéit, azután egy pohár tejet kért s zavartan mentegőzött:

Az ember megéhezik, ha hajnal óta talpon van,

De legalább sikerrel járt Ön, ugy-e? kérdé a jólelkű mama.

A hogy vesszük. Rövid sétámon vagy tízfélre fenyőfajt fedeztem fel, — s kinyitotta a tokot.

Mire fogja ezt használni, tanár ur? — kérdé Teri kisasszony.

Hogy Nagysádnak felajánlja szobája illatosabbá tételére, — szolt közbe Muki udvariasan s felnyalabolta a galyákat és átnyujtotta. Azonban Boldog ur ijedten utána kapott: Hohó! Nem engedhetem! A gyűjteményem számára szedtem.

A lány elkacagta magát, Muki pedig diszkrétül mosolygott. A tanár zavartan szedte össze holmiját s hamarosan elbucszott.

Ebédnél újra összetalálkoztak, a hol Muki friss málnával és szamóccával lepte

meg a társaságot, melyet tót asszonyokól vásárolt össze, de úgy adta elő, hogy maga szedte.

Ez érdekes, — szolt Terike — egy ilyen kirándulásban mi is részt veszünk, ha elvezet kántor ur.

Tessék Nagyságtoknak hozzám csatlakozni. — szolt meg most dr. Boldog. A Lengyel-nyereg itt van a szomozódban, alig másfél ezer méter magas, hölgyek is könnyen feljuthatnak rá. A kilátás onnan gyönyörű. A múlt héten Gabriella főhercegnő is megjárta.

A főhercegnő példája a mamára és lányára igen nagy hatással volt. Hiába akadékoskodott Muki, nem magára, hanem a hölgyekre való tekintettel, a kirándulást elhatározták. Csak a papa jelentette ki kerekén, hogy ő itthon marad.

Másnap gyönyörű reggelre virradtak. A nap egész pompájában ragyogott. A fenyves rejtelmesen zugott, itt is, ott is oszocogó patakra bukkantak, tarka virágok integettek a fák közül, csak a Gerlachfalvi-csúcs volt gomolygó felhőkbe burkolva. Muki ujdonatuj nankig ruháját öltötte magára s ezüstfejű sétatálcájával vigan hadonászva mulattatta a hölgyeket.

A vasutat a város fogja építtetni és pe-
get fog szedni a gyáraktól.

Az ilyen intézkedések nagyon se-
gítségére vannak az új gyáraknak, me-
lyek jövőjük alapját akarják lerakni. A
természetadta kincseken kívül, melyek-
kel városunk nagy mérvben rendelkezik
(egy vizünk nemcsak elegendő, hanem
puhaságánál fogva bizonyos gyári cé-
lokra kiválóan alkalmas) ezen és hasonló
közigazgatási intézkedések azok, melyek
hivatva vannak lelket önteni az ide be-
települni akaró gyárakba. Ezekkel értük
el azt is, hogy ma városunk — mint
búszkén mondhatjuk — egyike a legel-
sőknek az alakuló ipari nagyvállalatok
számát és súlyát illetőleg.

Most is három új gyár létesülése
jelenhető biztosítottak, még pedig két
papirlemezyáré (Kolb osztrák és Rei-
mann bresleui) és a Grab-féle linoleum-
gyáré. Egyszóval nincs okunk félni a
nagyipari fejlődés illetőleg és remélhető-
leg tovább fogunk haladni azon az
úton, mely a magyar iparállam kiépítése
felé vezet. — A magyar városok pedig,
mint a magyar iparállam predesztinált
vársai, ipari sikerrel fognak ellenállhatni
a külföldi iparok ördöklő versenyének.

Zechmeister Károly
polgármester.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 2.

Egyhanguan folyik a vita a közok-
tatásügyi tárca költségvetése körül. A
piros bársony széken egy ember ül csu-
pán. Berzeviczy Albert dr. miniszter, de
a képviselők padjai is üresek.

Elnök: Perczel Dezső.

Maróthy László a mentelmi bizott-
ság elnöke betérjett a bizottság
tegnapi ülésén tárgyalt ügyekről szóló
jelentését.

maig a komoly professzor szótlanul bal-
lagott előttük szokásos tárista öltöze-
tében.

A Hunfalvy-menházban megregge-
litztek s a mellette elterülő völgyi réten
kellemes meglepetéssel kiáltottak fel. Az
egész el volt borítva nagy sárga fejű
havasi rózsával. A tanár megjegyezte,
hogy ennek a népies neve „borjúfej.”

Muki kifogyhatatlan volt a hölgyek
maulattatásában.

„No, ilyen még a nagybátyám 50
holdas parkjában sincs. Idős már az öreg
s én vagyok egyetlen örököse. Ha átve-
szem a birtokot, a mai kirándulás emlé-
kére egy részletet ilyen virággal ültette-
tek felé.” Terike kisasszony önkéntelen
közelebb simult az udvarias lovaghoz.

De most elkövetkezett a sziklák
birendalma. Kiálló kőszalag s mely sza-
kadékok változtatják egymást.

Muki mind szótlanabbá vált. Dr.
Boldog erős karjával ügyesen segítette
át a mamát a legsiklamlóbb helyeken,
ellenben Muki, a kinek Teri kisasszony
támaszául kellett volna lenni maga is
nagyon gyámoltalanul botorkált előre s
szidta barátját, a ki a hölgyeket ilyen
kellemetlen helyzetbe sodorta. Márton

A vallás és közoktatásügyi tárca
költségvetésének tárgyalását folytatták.

Melczér Vilmos szász képviselő ki-
jelenti, hogy politikai vonatkozású vitába
bocsájkozni nem akar és csupán Gál
Sándornak akar válaszolni azokra a meg-
jegyzésekre, a melyeket a szászrégeni ág.
ev. gimnáziumra tett. Az ág. ev. kon-
zisztórium külön jogokat nem akar. Gál
egy történelmi és egy földrajzi könyvet
mutatott itt be. Szólv ezeket a tanköny-
veket nem ismeri; annyit azonban kije-
lenthet, hogy a szások összes tanköny-
veit a közoktatásügyi miniszter appro-
bálta. A mi a szászrégeni gimnáziumnak
adott városi segély illeti, — ezt a város
1864-ben szavazta meg és a kormány
1872-ben jóváhagyta. Ez állandó dota-
ció, a melyet eddig senki sem kifogásolt,
és reméli, hogy ezt a kormány jövőben
sem támadja meg. Gál megtámadta a
gimnáziumot, hogy hazafiatal szellemű.
Hivatkozik Kuntz Elek tanfelügyelőre, a
ki a tanintézetet vizsgálja. Ez konsta-
tálta, hogy a tanári testület hazafias pol-
gárokat nevel és konstatálta, hogy a ma-
gyar nyelvben elért eredmény teljesen
kielégítő. A Gustáv Adolf-egyletről is
megemlékezett Gál és méltatlanul meg-
vádolta azzal, hogy német propogandát
csinál. Utal azokra az adatokra, a me-
lyeket itt már egyszer felsorolt, a mikor
az egyület megvádolták. Ezekből kitü-
nik, hogy az egyület magyar ajku evan-
gélizmus híveket is segít. Ennyit akar
csupán megjegyezni.

Gál Sándor személyes kérdésben
emelt szót. Konkrét váddal lépett elő
tegnap. Két tankönyvet kifogásolt, a mely-
ből a szászrégeni tanítónak és ezt a két
tankönyvet a ház asztalára tette, nagyobb
bizonyosság okából. Törvénytelennek tartja
azt is, hogy a szászrégeni gimnázium do-
tációja összehozása céljából 25 százalékos
pótadót szednek, törvénytelen azért is,
mert nem szolgál magyar kulturális ér-
dekeket. Megjegyezi azt is, hogy az iskola
igazgatója kijelentette, hogy magyar nyel-
ven nem állít ki bizonyítványt. A mi
Gustáv Adolf együletet illeti, adatait az
egylet évkönyveiből meríti, a melyben az
áll, hogy az egyesület célja, hogy a né-
met nemzeti irányzatot protegálja. Az
egyesület istápolja az iskolákat.

nem felelt rá, de segítségére sietett Te-
rikének, sőt utoljára Mukit is ő rángatta
fel a veszedelmesebb pontokon.

Végre feljutottak a tetőre s az itt
élvezett kilátás csakugyan kárpótolta
őket a kiállott fáradságért. Előttük a
lengyel határ kékellett messze kiálló bér-
ceivel és titokzatos völgyeivel, mellettük
a Gerlach-falvi csuca, melyről már el-
tízültak a felhők, mint valamiféle legvár
magaslott égre törve.

Lengyel turisták kapaszkodtak fell
az ellenkező oldalon s „éljen a magyar”
kiáltással üdvözölték a mieinket, a mit
a Teri kisasszony kendő lobogtatással
viszonozott.

Muki egyre a cipője felett jajgatott,
mire Terike gunyosan jegyezte meg,
hogy majd küld helyébe Debrecenből má-
sikot, azután egész érdeklődésével a ta-
nár felé fordult. Ez pedig egészen beie
melegedett a magyarázatba.

„Nézzé, kisasszony, ezt a szétfolyó,
kuszó növényt. Fűnek vélné az ember,
pedig nem más, mint a fűzfa. Mire oly
magasra fölér egészen eltörpül.”

Mint némely ember, — kacagott a
gonosz tündér s mindjárt le is tépte,
hogy emlékül eltegye.

Felkiáltások a szász padokról: Ez
nem áll!

Gál Sándor: Illetőleg az egyházakat
a melyek az iskolákat istápolják. Ő is
csak annyit akart megjegyezni.

Trublyi János kifogásolja azt, hogy a
pronográfia termékeit itt a fővárosban
nyilvános kirakatokba teszik és ezzel
megméltelyezik az iskolás gyermekek er-
kölcseit. Majd a szocializmus ellen kelt
ki, a mely sem vallást sem hazát nem
ismer. Csatlakozik Veress József hatá-
rozati javaslatához, a mely a lelkes fi-
zetések elrendelését sürgeti. A költségve-
tést nem fogadja el.

Rakovszky István reflektál Lendl
tegnapi beszédére a tankönyvekről. Hely-
teleníti ő is, hogy az ifjúság szüleit tan-
könyvekkel zsarolják, de kifogásolja azt
is, hogy az ifjúságot a tananyaggal túl-
terhelik. Az egyetemen sem áll külö-
mben a dolog. Megesett a multkor, hogy
egy tanár azt a kérdést intézte a viz-
gázóhoz, milyen közjogi állása van Ap-
ponyi Lajos udvarnagynak, A jelölt nem
tudott erre felelni. A tanár azt kérdezte,
milyen könyvből készült. A tanár ur
könyvéből. — Melyik kiadásból? — A
tavalyiból! Az baj, mert azóta újabb ki-
adás van. (Derűtség.) Ezt a körülményt
akarta a miniszter figyelmébe ajánlani.

Elnök: Több szónok nincs. A vitát
bezárom. A közoktatásügyi miniszter ur
óhajt szót.

Berzeviczy Albert dr. miniszter ref-
lektált most a vita anyagára. A miket
itt konkrét felhozta, azt vizsgálat tár-
gyává teszi, mert abban az időben, a
melyből azok a dolgok származnak, nem
volt még miniszter, Veressnek és párt-
jának köszönetet mond, hogy támogatni
fogják őt abban, hogy a népiszkolai re-
formterv törvényre válják. Eötvösnek
feleli, hogy a millenium ezentendőben
kezdett állami népiszkolai terjeszkedéseit
folytatja; Ezenkint 200 iskolát állít fel
és leginkább olyan helyen, a hol a ma-
gyarság veszélyeztetve van. (Általános
helyeslés.)

Csernoh szolt itt a községek által
fentartott felekezeti jellegű iskolák meg-
szüntetésének dolgáról is és ebben a kér-
desben nyílt ajtókat döngtetett. A kul-
tusztiszter felfogás ebben a dologban
nem merev és megnyugtathatja Cserno-

Azonban balról hirtelen sűrű felhők
tornyosultak.

Siessünk vissza — szolt Márton —
miudjárt itt ér az eső.

No, csak az kellene még az én nan-
king öltözetemnek, — tört ki ijedten
Muki.

De bizony ott érte. A tanár bebur-
kolt a hölgyeket s megindultak. Mintha
új özönvíz támadt volna, egész tenger
omlott alá zuhatagokba a hegyoldalról.
Muki megvesztegetett egy lengyel kala-
ust s annak a botjába kapaszkodva sie-
tett előre azzal a kifogással élve, hogy
helyet biztosít a hölgyeknek a menház-
ban.

Márton azonban biztos kézzel
emelte át utitársait egyik szikláról a
másikra. Egy helyütt még ölbe is kapta
őket.

Nem fél, kisasszony? kérdé télnk
alázattal.

Nem — felelt a lány s átölelte két
karjával a fiatal embert.

Szerencsésen le is jutottak.
Másnap azonban Muki barátunk
összepakolt s bucsut mondott a „Magas
Tátrának”.

chot, hogy a törvényt a belügyminiszterrel egyetértőleg úgy kezdi, a mint ezt a törvény szelleme magkivánja. (Helyeslés.) Helytelen, hogy itt egyes miniszter tanácsosokat névleg is megtámadnak.

Olay Lajos: Igaza van! Halász tanácsos egyike a legderekabb embereknek.

Berzeviczy Albert: Itt a miniszter, vonják azt felelősségre. Hogy pedig olyan közegek volnának a miniszteriumban, a kik a vallásos nevelést megakadályozták, azt tagadja. Ha ilyen közeg volna a miniszteriumban, azt rögtön eltávolítaná. (Általános helyeslés.) A vallásosság alatt azonban az igazi vallásosságot és nem a felekezeti vallásosságot érti. Ha valaki konkrét adatokat tud értesítse szólót és ő nyomban el fog járni. A kik a népiszkolán túl is akarnak tanulni a nélkül, hogy a tudományos pályára készülődjenek, azok számára van a polgári iskola. A tervezett reform célozza azt is, hogy a polgári iskolák a kereskedelmi és pénzügyi szakokra is előkészítsenek. A szász iskolák tankönyveire nézve kijelenti és ez válasz Gálnak, hogy meg fogja azokat vizsgálni, megjegyzi azonban már most, hogy a Rákóczi-ra vonatkozó passzus a melyet Gál idézett, nincsen benne abban a történelmi könyvben a mi tankönyvek irását, kiadását illeti, megjegyzi hogy ma szabad verseny van, mindenki írhat tankönyvet, ki is adhatja, az azonban nem áll, hogy megvétele kényszerítsék iskolákat. Pártolja az internatus eszméjét. Ifjúságot minden politikai tendenciától meg kell menteni, hogy egyedül a tudománynak éljen. Eötvös támadásaival szemben megvédi a magyar zenekadémiát, hol minden fáját a magyar zenének kultiválják. Wagner kultuszt külön nem kell megvédeni. A költségvetés elfogadását kéri. (Általános helyeslés a jobboldalon.)

A ház a költségvetést a részletes tárgyalás alapjául elfogadta. A részletekre tértek át.

Rövid vita után a költségvetést részleteiben is lefolytatták.

Ezután áttértek az igazságügyi tárgyra, a melynek tárgyalását holnap folytatják.

Emberi gyarlóságok.

augusztus 3.

Hiba nélkül ember nem létezik. A legerősebbnek látszó jellem is tapad gyengeség. Törekvésünket a tökéletesség elérésére sohasem koronázhatja teljes kielégítő siker, a legtöbbet, amit elérhetünk az, hogy a jó tulajdonságok annyira ellensúlyozzák fogyatkozásainkat, hogy közfelfogás szerint kifogástalan jelleműek legyünk.

Dacára azonban, hogy minden, tehát a legideálisabb igényeket is kielégítő eredményt jellemünk nemesítése tekintetében elérni nem lehet, szüntelenül és szerényen kell iparkodnunk, hogy jellemünket csiszoljuk, hibáinkat, vétkünket, ha még oly jelentékteleneknek látszanának is, szigorú, kiméltlen kritikával ostromozzuk. Mert csakis a leglelkismeretesebb és inkább tulhajtott, mint elnéző önkritikával érhetjük el, hogy az ember legszebb s a többi teremtményektől megtagadott erény a tisztaszívűség, a nemeslelkűség birtokába jussunk.

E lelki tulajdonság megszerzéséhez a testi épsége is megkívánatik. — Testi fogyatkozások ugyan nem zárják ki az élet fenkölt felfogását, de az egészség hiánya többnyire károsan befolyásolja lelkünket. Általánosan ösmert közmon-

dás, hogy csak ép testben lakik ép lélek. Beteg embernek beteg a munkaképessége, beteg a karaktere, önérzete, gondolkodása, szóval: egész lénye. Már pedig beteg emberek társadalmának nemzetét fentartó képessége elernyed, az állam gépezetének kerékküllőiben korhadás áll be, a nemzet sorvadásnak indul, mert annak alkatelemei: az egyes emberek saját testi és szellemi épségük karbantartását szem elől tévesztik, s a modern élet vásári zajában egymáson keresztyülgázolva, egymást legyűrve törekcsenek a boldogulás célpontja felé, a kultura elektrikus lángja mellett.

Kevesen érik be saját sorsukkal. Az egyik koplal, csak hogy külsőségekben többnek lássék, mint a mi, a másik többet költ, mint amennyi budgetjéből telik, mert összeköttetéseinél fogva lépést kíván tartani a társasággal. A szerényebb viszonyok közt levők utánózni, elérni akarják a tetszősebb, e magassabba álltsukat szokásaikban, s a törekvésükben rendszeren a gazdálkodás egyensúlya meghibban, beáll a deficit, a sok adósság, a gond, amivel természetesen lépést tart az idegesség, vérszégénység s ezek nyomán ezer meg ezer nyavalyája a családnak. Hogy mennyire el van terjedve e kórság már az utolsó falu is, az a szorgos szemlélő figyelmét el nem kerülheti.

Gyakran lehet alkalmunk családok romlását látni, miként jutnak azok a nagyratörekvés lejtőjén fokról-fokra tönkre.

S honnan ered ez a káros jelenség? Azt mondják, hogy a kultura az a bacillus, mely befészkelte magát az emberek agyvelejébe és ezt az állapotot előidézte. Utalnak arra, hogy civilizálatlan, vad népeknél sohasem észlelhető idegesség. S bár ez az utóbbi állítás megfelel a tényeknek, mégis igazságtalan a kulturát okolni az említett modern betegségekért. A kulturának meg van a maga országútja, a tudomány, művészet, ipar és kereskedelem képezik a kultura termékeny talaját. Mi köze is volna a kulturának ahhoz, hogy a napszámos, ki egész héten — aokszor koplalva — nehéz munkát végez, vasárnap eldorbézolja heti keresetét.

Nem a kultura itt a hibás. Az emberi gyarlóságok és nyavalyák egyéb forrásokból erednek, mások azok az indító okok, melyek a társadalom és az egyes ember romlását előidéznek: az erkölcs elnyerése, az erkölcs hiánya. Ez az a bacillus, mely az emberek egymás iránti hitét, bizalmát megfertőzte, ez ölte ki az igazbarát fogalmát, a felebaráti szeretetet az emberek szívéből, ez az oka, hogy a nő férjének és férj nejeének hűségében föltétlenül nem bízik, a házastársak egymás iránti bizalma fölött csak a féltékenység örködik, — az örködik egymás iránt is, az adósok iránt is a kaució és a váltó tartja ébren úgy ahogy a bizalmat. Hol van manapság a felebaráti tisztességbe és becsületbe vetett igazi föltétlen hit és bizalom?

Kisérjük csak figyelemmel a fővárosi lapok törvénykezési rovatait. A sikasztások és lopások egész halmaza tárul eléünk; a rendőri sajtó-iroda évenként szárazon közli a lopás, rablási statisztikát és mett a törvény a legtöbb esetben elégtételt szerzett a társadalmi renden elkövetett bűncselekményekért, a társadalom csakhamar napirendre tér fölöttük, a helyett, hogy keresné, miképpen lehetne a társadalmi rendet erkölcsi uton helyreállítani.

A folyót nem állíthatják meg folyásában, a rosszat csirájában kell elfojtani s ez csak úgy lehetséges, ha gyermekeink ártatlan, szeplőtlen tiszta lelkületét szebb jövőekkel, eszmékkel tápláljuk, mint a mai családok, és a mai iskolák s csak egy jól és célszerűen nevelt új generáció keltheti új szárnyra az erkölcselenség fertőjébe sülyedt nemes, tiszta érzést, becsületet, felebaráti szeretetet, vallási tiszteletet s a gazdasági egyensúly vezér-sellemét: az önérzetes, szerény munkában megedzett férfias akaratot. Ennek kiküzdése a jövő iskoláira vár.

Szabad a csók?

Nagyságos asszonyom!

Olvasom, — egy huszadik századbeli emberhez illő megdöbbenéssel — hogy önöket az amerikai hajóraj vaskos matrőzai Fiume utcáin, horribille diétu, sorra ölelték csókolták. A váratlan csók-zápor, az acélkarok kiméltlen szorongatása elől hiába menekültek, így kellett lakolnokok kíváncsiságukért, hogy Abbaziából berándultak a tengeri ünnepek megtekintésére. Hogy önre, nagyságos és szép asszonyom, milyen hatással volt a hivatalos program föl nem vett rendkívüli szám, természetesen ilyen mesziről nem is sejtetem. Szokott őszinteségével bizouyára lesz kegyes erről közlebbi fölvilágosítással szolgálni.

Emlékszik-e még, mily imponáló és büszke mozdulattal utasította ön vissza merészkedésemet, mikor a farsangi partikusbálon a szupécárdás közben kissé hevesebben fogtam át a derekát? Szünet alatt szinte fölsynes korholással mondta:

— Kedves barátom, az ilyen tempóknak legfőkébb a tanyai dugott bálakon van jogosultsága s nem ebben a fesses, uri körben.

Én pedig, talán vakmerően, feleltem:

— Ha az ember szépet lát, akár mennyire fejlesztette is ki a formalitások iránt való érzékét a társaságos modor, nem gondolkozik sokat, bár valószínűleg a legszelidebb módját alkalmazza a kézfoghatóságnak.

És hivatkoztam precedensekre, érvényesnek elismert példákra, melyekben a mindent lenyűgző szerelemnek jutott a főszerep. Ön — a szemeiből olvastam ki — azt gondolta, hogy gyógyíthatatlanul beleveszekedtem bájjának finomságába, szépségeinek gyönyörű formáiba. Csak az az egyetlen sejtés nem támadt a firtós fejecskejében: hátha ez a fiatalember szellemes nőnek, okos asszonynak tart? Hja, önöknek ez a kérdés miadig a legis-legutolsó s pedig akkor, ha a külsőségek egész hadi fegyverzetével hatást kicsiszolni nem voltak képesek.

De hát ne térjünk el a dologtól. Mondja, asszonyom, megborzogatta önt annak az izmos amerikai gyereknek a borizú csókja? Kérem vallja be igazán: kellemest vagy kellemelent érzett-e? Előre is fogadást ajánlok, hogy ön a szólás összes jelzőkészetét ki fogja méríteni annak az undornak a kifejezésére, mely a fiemei estén eltöltötte. S akár hogyan is erősödik, vallom és föntartom, hogy önnek jólesően bizsergett meg a vére, mikor elesattant a jócskán hatalmas matrőzcsók.

Igen: mert az a csók: az élet. Nem a csipkefüggönyök mögött váltott epkedő csók, melynek sokféle mellékíze van; nem a férj szertartásos szerelmi kinyilatkoztatása; nem a kedves és illa-

tos házibarát (nem vádoló!) izgatott, kielégülés után kiáltozó megbódolása. A Fiumében „szenvedett“ csókokat bátran iktathatja életének legszebb emlékei közé. Mert a bárdolatlan matróz fiu nyers ezttétikája harsogott abban a csókban és az emberbe ojtott ösztön fiom disztinkciójá lóditotta meg az ölelő karokat.

Ha akarja, ám gondolja, hogy minderről csak azért fecsegek, hogy újból és újból megénekelhessem a minden pártbeli és felekezeti lantok által számtalan-szor kipangetett szépségeit. Pedig rosszul gondolja. Én csak cáfolni akarok és pedig önmre. És ön bocsánatot fog kérni tőlem a patikus-bálon adott leckéért, melyet a legpregnásabb álszemérem adott ajkaira. Azok a matrózok nagyon böles fiuk. Hónapokig élnek a vízen, hogy egy napot mulassanak a szárazon. Hogyan kívánhatják önök, hogy ezek a kedves fickók megtagadják büszke énjüket; a tökéletes férfiaságot?

Nem prédikálom itt a mi föltétlen előbbségi jogainkat, sem nem izgatom barátainkat a nőkkel szemben való zvarnokosságra. Csak föl szeretném nyitni mindnyájunk szemét: micsoda szégyenletes rabszolgaságban sanyldünk mi férfiak! Hogy még csokolódnai sem szabad? Csak nem látnak kegyetek minden férfiban Fenyőket, — mert akkor legalább is még tíz esztendőtt kellene lekedveskedni életéveik számából. És vigyázzanak: ne vonják meg a kevesebbet, mert majd a többet kell végre is megadniok. Még pedig szívesen, mosolyogva.

E jenek a derék matrózfiuk! Szabad Amerika, szabad csók, szabad... Azz hogy gorombaságaiért kegyelmes elnézését kéri az ön jól ápolt kezeit, sőt manikürözött körmöskéit is csókoló

Dzsia.

H I R D K.

A debreceni csata évfordulója.

Az ifjuság ünnepélye.

Az 1849. év augusztus 2-án Debrecenben szomorúan végződött döntő ütközet emlékére szép és őszinteségében meleg ünnepély folyt le városunkban. Az ünnepélyt még bensőbbé tette az, hogy Petőfi emlékezetével kötötték egybe, akiknek eltűnése két nappal előzte meg e gyászos eseményt.

A főiskola ifjusága ez emlékünnap megtartásával csak újabb jelét adta kimenetelű hazafiságának. Bár az ünnepély nagyságához képest, bizony nem nagy számú közönség vett rajta részt, a minnek kétsége en oka az, hogy az évforduló, munkanapra esett.

Azonban mégis voltak elég szép számban olyanok, akik az ünnepélyen egész végig résztvettek. A jelen voltak között ott láttuk a városi tanács több képviselőjét. Továbbá az ünnepélyre Pestről Debrecenbe érkezett orsz. levéltáros Óvári Lipót.

Kivonultak a nagyidők még élő tanúi: a negyvenolcas honvédek teljes díszben lobogó alatt. Ott voltak a dalegyesületek mintegy kilenc zászlóval.

Az emlékünnap lefolyásáról kiküldött tudósítónk a következőkben számolt be:

Az ünnepély a kollégiumi Petőfi-szobornál kezdődött, ahol a Petőfi Dalkör énekelte el bevezetésül, kezdő imául a hynuszt, mely után Melegh Gyula h. hallgató tartott röviden, lelkes beszédet.

Majd a Petőfi Dalkör megkoszoruzta a szobrot. Végül az ünnepély e részvét a Talpra magyar három szakának eléneklésével zárta be.

Innen az emlékkerte vonult a közönség a Szabadság szobor elé, ahol hozzájuk csatlakozott a Debreceni Dalegylet, Munkás Dalegylet, Kossuth Dalkör és a Debreceni Függetlenségi Kör több tagja zászlóik alatt.

A Debreceni Dalegylet Honvédek csatadala és a Munkás Dalegylet Bucsú éneke között Maday Gyula tüzzel szavalta el ez alkalomra írott költeményét Gulyás József helyett.

Azu'au az ünnepelő közönség a Fűvészkert és Mester-utcán végig kivonult a honvédtemetőbe.

Itt a Munkás Dalegylet K. Tóth Kálmán emlékezés című alkalmi dalával nyitotta meg az ünnepélyt. Gyökössy Endre lelkes emlékbeszédet tartott. — Utánna Jóljárt István III. éves hittanhaligató a M. J. Ö. T. nevében koszorut helyezett a gyászoló oroszlanra. Majd a Kossuth Dalkör énekelte az Apotheozis dalt. Ezt követte Szilágyi Dezső Honvédsírok című szavalata Benedek Jánostól. Végül az összes dalegyletek elénekeltek a szózatot.

Ezzel az ünnepély véget ért és a közönség lelkes hangulatban oszlott széjjel.

*

Az ünnepély utolsó része, este a Dobos pavillonban zajlott le, ahol a Petőfi dalkör tartotta dal, zene, felolvasás és táncos egybekötött ünnepi estélyt. Az estélyen szép és díszes közönség jelent meg, mely a termet szorongásig megtöltötte. Kiss Gyula zenekarnak nyitána után, a dalkör lépett az emelvényre Huber, Honvédek csatadalát adva elő, óriási lelkes tapsok között. Majd Óváry Lipót, országos levéltárnok, olvasta fel saját szerzeményét, Visszaemlékezések a debreceni csatára. Végül a dalkör elénekelte Lányi, Tavasz elmúlt... kezdetű dalát, s ezzel a műsor befejeződött. Majd kezdetét vette a tánc, mely kiválóan kiviradtk a legjobb hangulatban tartotta a nagyszámban megjelent fiatalságot.

* **Domahidy Elemér** Hajdúvármegye és Debrecen város főispánja holnap a déli vonattal Bikszád fürdőre, a hol pár hetet töltött, haza érkezik, hogy e hónap 5-én elnökölhessen a város rendkívüli közgyűlésén. A főispán a közgyűlés után csak három napig marad Debrecenben, aztán Fiuméba, s onnan augusztus 12-én a Slavonai gőzösön Amerikába utazik. Ugyanezzel a hajóval megy Amerikába **Dobiecki Sándor** országgyűlési képviselőnk is. A főispánnal együtt utazik unokaöcse **Domahidy Pál** is.

* **Tankótelesek összeírása.** A debreceni m. kir. anyakönyvi hivatalhoz leérkeztek a miniszteriumtól a tankótelesek nyilvántartására szolgáló statisztikai lapok. Az anyakönyvi hivatalban tehát szorgalmasan folyik a munka. Kiválgatják azokat, akik időközben meghaltak, hogy szeptember hónap 1-én a tankótelesek beiratásánál semmiféle nehézség ne merülhessen föl.

* **Nyugalombavonult igazgató.** Huszonkét hosszú esztendőig volt igazgatója Futó Mihály a hódmezővásárhelyi refor-

mátus főgimnáziumnak. Huszonkét évig pedig ugyanott tanárkodott és így összesen negyvennégy évet töltött annál az intézetnél. E hosszú idő alatt az ifjuság nevelése körül sokáig elvülhetetlen érdemeket szerzett. Végre most nyugalomba vonul, hogy a fáradságos és gyümölcsöthordó évtizedek után a megérdemelt pihenést élvezze. A derék férfiat azóta már nagyrészt férfivá megérett tanítványainak rajongó, hálás szeretete kíséri a nyugalomba, hogy életét megőssítsa és bszaranyozza. — Futó Mihály utóda **Imre Lajos dr.** nagytudományu és képezett tanár lesz, aki már szintén több év óta működik a vásárhelyi főgimnáziumban.

* **Névváltoztatás.** Eszenyi Lajos hajdunásási illetőségű debreceni lakos, valamint kiskorú gyermekei: Zuzsánna és Julianna családi nevét Dzsás-re változtatta át.

* **A magyarok és az idegen fürdők.** A fürdők tele vannak mindenütt. De az ország határain kívül talán több magyar vendég tartózkodik, mint az itthonvalókban.

Ime a legfőbb állomások: Marienbad, Karlsbad, Ischl, Ausse, Reichenhall, Röhitsch, Toblach, az Engadin, Tirol és mindenekelőtt Abbazia. Az agyonépített Abbazia, a hol az egymásrn nehezede villákban és hotelekben több magyar izad és szorong, mint a mennyi Tátrafüreden üdül vagy Siófokon — veszekszik.

Legujabban magyar hadak szállották meg a velencei Lidót és az olasz Riminit is. De az utolsóból ki is ábrándultak.

A kik odakint különös gyógyulást keresnek, azokról ne legyen szó. Az egészségnél nincs nemzetközibb dolog a világon. De akkor miért az egészségesek akkora tódulása kifelé?

A magyar fürdőhelyeket szidai ugyan divat, de nem elég igazságos. Hiszen a külföldi magyarok fele sem próbálta meg, hogy mit talál idehaza? Láma a Tátrába még külföldi német vendégek is eljönnek nyaralni. A lezuhant turistákról is tudjuk. Nem lehet tehát olyan nagyon rossz az a hazai levegő és az a hazai fenyves.

Tessék tehát megpróbálni idehaza előbb.

Hja, nagyon drága! A külföldön napi 1—10 koronaért pompásan megélt az ember; idehaza ugyanannyi forint sem elég!

Ez sem az egész igazság. A ki idehaza nem akarja uri mivoltát fítogatni, üdülhet annyival is, mint Svájcban.

A fürdő-kérdés megoldása az, hogy a magyar fürdőtulajdonosok és vendéglősök állítsanak a jobbmodu polgárságnak ugynevezett penziós házakat. A milyenek külföldön vannak, a hol fix napi összegért egész ellátást kapni.

Ez szociálpolitikának is jó volna. Megtanítaná a magyar khsztokat, hogy a művelt emberek egy földél alatt és egy asztal mellett is megélhetnek a nélkül, hogy egymást fejbevernék.

* **A sánta gyermek fűrdőköltsége.** A kis sánta Szara Rózi ma utazott el anyjával a Félix fürdőbe, hogy a Szabadság olvasóinak jószívűségéből gyógyulást keresen bénaságára, mely őt az élet minden örömeitől megfosztja s munkára, keresetre is képtelenné teszi. A már kimutatott adakozásokhoz ujabban

Lusztig Károlyné 2 kor.

Vaslaki Szepes-Szombathól 2 kor.
adománynyal járult.

Szerkesztőségünk értesítette a Félix-fürdő igazgatóságát a gyűjtés eredményéről. Mivel azonban a szegény gyermek gyógyítására legalább 100 korona kell, a gyűjtést folytatjuk és ismételtén kérjük a nemes szívűeket, a kényelmes jövedelmükben, egészséges örömeik közt nyaralásokat, hogy ne feledkezzenek meg a kis sánta gyermekéről, a kit néhány fillérrel reményeségei fűréséhez juthatnak közelebb.

* **Küzdelen a létért.** Nemes Mihály és Kolláth Mária téglahordó napszámcsok voltak. Tegnap a Nyil-utcán dolgoztak s a kapott pénzen természetesen összeveszték, miközben alaposan megtépték egymást. Mivel azonban a férfinak rövidebb haja volt, természetesen a nő — húzta a rövidebbet. Mindkettőt a központra vitték.

* **Rákóczi lovasszobor Kassán.** Kassa város mindenképpen méltó akar lenni a nagyszagos fejedelem emlékéhez, kinek szent porait a kormány elhatározása szerint tudvalevőleg a kassai dombban fogják örök nyugvóra helyezni. Kassa városban szoborbizottság alakult egy Rákóczi-lovasszobor felállítására érdekében s noha eddig csupán 40.000 korona gyűlt egybe, — csak főuraink és főpapjaink egy része adakozott — a megindítandó országos gyűjtés remélhetőleg mihamar lehetővé teszi, hogy a szép terv megvalósuljon.

* **Miniszter a dógei templomnak.** Egy éve annak, hogy a dógei ev. ref. templom tornya a nagy vihar miatt eldőlt és a templomot is összerombolta. Azóta folyik a gyűjtés az új templomra és a tavaszon hozzá is kezdenek az építéshez. A földmívelésügyi miniszter most tudatta a püspöki hivattal, hogy a templomépítéshez szükséges faanyagot kedvezményes áron adja.

* **Halálozások.** Debrecen város halottai az elmúlt napon a következők voltak: Bene Istvánné szül. Zdroba Teréz gör. kat. 48 éves; Kuzmi István ev. ref. 3 hónapos; Grilvári János róm. kat. 36 éves; Molnár Lajos ev. ref. 5 hónapos; Tóth Károly ev. ref. 19 napos.

* **Elgázolás.** Koroknai Imre 10 éves fiával szekéren igyekezett volna keresztül a kenyérpiacon. Ezenközben összeköszött a Bészörményi Józsefné kocsi-jával. Az ütközés oly erővel történt, hogy Koroknai Imre és fia leestek a szekérről. Az idősebb Koroknai csupán horzsolásokat kapott, míg a fián keresztül ment az egyik kerék. A keze sérült meg súlyosabban.

* **A biblia hatása.** Sokat olvasták a bibliát Juhász Sándor és Juhász József. Különösen a testvéri szeretetről szóló fejezetek tettek rájuk nagy hatást. Azonban — valószínűleg — a fejezetek rossz értelmezése okozta azt a csinos verekedést közöttük, amelynek folyamán

egymás fejéről kezdték leszedni a bőrt. Ezt a műveletet azonban néhány pogányhitű járókelő megakadályozta.

* **Abi borralalót lep.** Összegyűjtött pár forintot borralalókból Horváth Gyula a Dréher sörcsarnok egyik pincérje. Ezt a pár forintot megirigyelte Bartha Sándor a Dréher sörcsarnok evőeszköz tisztítója s egy alkalmas pillanatban elkezelte. A nyomozás azonban kiderítette a bűnös cselekedetet.

Verhovay pályadíjat nyert. Több mint két évvel ezelőtt epébe mártott tollal írt cikkek hozták indoklatba a lelkeket azok a cikkek, amelyek Verhovay Gyula tollából eredtek. Aztán csendes ember lett az egykori agitátor és országgyűlési képviselő, akinek írásából kivillogott a tehetség, ee át volt minden szava itatva marós sávval, izgatással. Tülfusait azóta sok minden megtépte, úgy, hogy nemrég, körülbelül tíz éve, Verhovay elűnt és volt még s hoz is tehetsége, hogy a pálya változtatás útján földbirtokosá tudott lenni Battonyán. Azóta nem lehetett róla hallani semmit, de semmit. — Am most egyszerre visszatér legalább a tolla és megírt az egykori híres ciklirő egy újdonságot. Nem közönségeset, hanem pályázót, még pedig eredményeset, egy díjkiállítás által kitűzött 10 koronás pályadíjat nyert meg vele. A battonyai nagybirtokosnak azonban nem kellett a kitűzött kicsi tizkoras, hanem oda adományozta azt az aradi Kossuth-szobor javára.

* **Útonálló elgányasszonyok.** Nem halt még ki a Rostások becsületes családja. Mirduntalan életjelt adnak magukról. Tegnap ezen diszfamilia két nő tagja igyekezett családjuk eleven hírét fenntartani. A péterfai honvédlaktanya háta mögött ugyanis Nagy József egy döglött madarat akart elásni. Eszrevette ezt két dögevő amazon és minden erejüket felhasználták Nagy József temetési kísérlete megbúsítására. Ezen törekvésük azonban balul ütött ki, mert az arra lovagló Bodnár esendőrőrmester mindkettőt a bűnügyi osztályra kísérte.

* **Leűltte a zsák.** Végzetes szerencsétlenség történt tegnap Fürst Odön nagyháti tanyáján. A cselédség a magtárban dolgozott. A tele zsákokat rakták garmadába. Ott hordta és rakta Lévai Lajos igaz kocsis is. Amint egy tele zsákot cipelt a vállán a lépcsőzetesen emelkedő zsákhalom tetejére, a felső zsák megcsuszott a lába alatti és ő leesett a földre hanyatt. A teii zsák pedig rázuhant. Lévai rögtön eszméletét veszítette. Súlyos belső sérüléseket szenvedett. Társai csakhamar kiszabadították és kocsira téve tegnap délután behozták a közközházba. Nagynehezen leemelték a szekérről és bevitték a sebészeti osztályra. Fájdalmi irtóztatók. Az orvos megállapította, hogy hátgerincsigolyatörést szenvedett. Lévait nyomban gondos kezelés alá vették, de az orvos nagyon kevés reményt fűz életbenmaradásához.

LETZTER JÓZSEF fényképészeti festészeti és fénykép nagytársi műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalu-sy-ház. Allandó fényképkiállítás a műterem kapubejárataánál levő kirakásban.

Ma este az Arany Eika kávéházban Rácz Károly zenekara játszik.

Budapesti rendőri hírek.

Saját tudósítónktól.

Budapest, augusztus 2.

Harc a Béke-téren.

Halálal végződő verekedés volt vasárnap este a Béke-téren. A 2. számú korcsmában összeverekedtek Iván János gyári munkás és Pintér Ferenc gabonamunkás. A verekedésbe beleavatkozott a szomszéd asztaloknál ülő Hardi Sándor, aki szotrázoknak szokott modellt állani és akit a társaságokban Petőfi Sándornak nevezik, mert az arca feltűnően hasonlít Petőfiéhez. Hardi segítségével azután Ivánt kidobták a korcsmából. Iván erre bosszút esküdött és megleste a korcsmából hazatérő Hardit, akit egy tégladarabbal úgy vágott fejbe, hogy az vértől elboritva összeesett. Hardit hazavitték Hungária-ut 90 számú lakására, ahol reggelre sebébe belehalt. Ivánt a rendőrség letartóztatta.

Megkéselte a szeretőjét.

Ma éjjel Egri Lajos munkátalan suhanc megámadta Trebek Jozsfin-utcai leányt s Sajó uca 3. számú lakásán és összeszurkálta. Azért akarta megölni a leányt, mert az nem akart a nevelője lenni. Prebeket a lakásán ápolják, a merénylő Egrit a rendőrség nyomozza.

TAVIRATOK.

A képviselőház elnapolása.

Budapest, augusztus 2. Képviselői körökben elterjedt hírek szerint a képviselőházat a költségvetési vita befejeztével (körülbelül augusztus 10—11-én) október 9-ikéig elnapolják.

Nem lesznek hadgyakorlatok.

Bécs, augusztus 2. Ha a szárazság tovább tart, a hadügyi kormány elhatározta, hogy az idén a nagy gyakorlatokat nem tartják meg.

A takarmánykivitel eltiltása.

Bécs, aug. 2. A hadügyi miniszteriumban tegnap tartott konferencián elhatározták, hogy úgy az osztrák, mint a magyar kormánynál a takarmánykivitel tilalmát fogják kérni. A hadügyi kormány hosszú megfontolás alapján intézi e kérelmet a kormányokhoz.

A japánok előnyomulása.

London, aug. 2. Az első japán hadsereg Kuroki vezetésével szurnyrohammal megszállotta Taovaint és magoslait. Az oroszok visszavonultak.

Kiucsvang, aug. 2. A japánok megszállották Sziuncsöngöt, Hajsöngtől keletre.

A király dédunokája.

Liptó-Rózsahegy, aug. 2. Seefried grófok itteni kastélyukban ma délelőtt ment végbe Seefriedék ujszülött fiának keresztelése, melyen ő felségét, mint keresztapát József Agost főherceg képviselte. A keresztelési szertartást dr. Belapoteczky Kálmán tábori püspök végezte. József Agost főherceg délután alutazott Budapestre.

Plehve utóda.

Pétervár, augusztus 2. Plehve utódaul Ignatiev grófot, volt kievi kormányzót emlegetik.

Pétervár, augusztus 2. Plehve gyilkosa orvosának állítólag azt mondta, hogy 6 néptáncos és statisztikus.

Vérengzés a bucsun.

Székesfehérvár, aug. 2. Az ide közlekedő Sukora községben bucsu volt, amelynek végefelé az ifjuság tánca perdült. Azonban a csendőrök, mivel előreláthatólag nagy verekedés fejlődött volna, betiltották a táncot. Ezért aztán este a mulatók megtámadták a rendőröket. A legények követ kezdték dobálni a csendőröket. Egy csendőrt a kő fején talált, mire az elesett. Erre a két csendőr kénytelen volt fegyvert használni és lőtt. Egy földmives meghalt, kettő pedig súlyosan megsebesült.

A Malakka ügye.

Pétervár, aug. 2. Egy kormánykommuniké előadja a Malakka-ügyet s hozzáteszi, hogy a gőzösnek rakományával együtt való szabadon bocsátását az angol kormány ama nyilatkozata alapján hogy az utóbbi államtulajdon nem magyarítható arra, hogy a cári kormány elállt ama szándékától, hogy egyes cirkálójákat és hajókat egyáltalában kiküldjön, hogy azok megakadályozzák a japánok számára a hadi csempészetet.

Gyilkos cipész.

Temesvár, aug. 2. Karlovski Eraó cipészsegéd ma éjjel szállásadóját Blidazin Péter cipészt fejszével agyonütötte s azután kirabolta. De a lelkiismeret nem hagyta nyugodni, mert egész éjjel barangolt, s reggel önként jelentkezett a rendőrségnél, ahol bevallotta rémtettét.

Sztrájk Csikagóban.

Csikago, aug. 2. Háromezer huszsztrájkoló három óráig tartó utcai harcot vívott a rendőrséggel. Sok sebesülés történt, valóságos csaták folytak. Száznál több embert letartóztattak.

Vizbe fult katonák.

Linc, aug. 2. Három katona fürdés közben a Dunába fult.

Gabonatözsde.

Budapest, augusztus 2. Buzakinálát erős vételkedv élénk. Emelkedő irányzat mellett 100,000 métermázsza került forgalomba 30 fillérig drágább áron. Egyébb gabonanemek közül rozs 10-15 tengeri és zab 15 fillérral drágább.

Idő: meleg.	
Buza októberre	10.96-70
" 1905 áprilisra	11.00-01
Roszs októberre	8.63-33.
" 1905 áprilisra	8.45-64.
Zab októberre	7.36-37
" 1905 áprilisra	000-00
Tengeri augusztusra	7.29-30.
" szeptemberre	7.28-30.
" 1905 májusra	7.37-38
Repece augusztusra	10.60-70.

Szerkesztői üzenet.

P. J. A. cikket sajnálatunkra nem közölhetjük.

Mosóférfiruhakelme

Sepsi-Szt.-György-i magyar gyártmány, ●

I öltönyre való

● ● 3.50—5 frtig,

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és Tsa utóda cégnél,

Debrecen, Kistemplombazár.

Eladó

60 hold föld,

kellő épületekkel, egy hold ujonnan ültetett szőlővel. Kedvező feltételek mellett. Tudakozódhatni

Budaházy György Hajdusámson.

BRÁZAY FÉLE
SOSBORSZESZ

SOSBOR SZESZ

MAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
E KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGREZ
MELLÉKELVE VAN!

Magyar királyi államvasutak.
Budapesti-jobbparti üzletvezetőség.

23960. sz.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államvasutak Aszód állomásán levő pályavendéglő bérletére 1905. évi január hó 1-től számítandó öt évi időtartamra, azaz 1909. évi december hó 31-ig teendő bérbeadása iránt ezennel nyilvános ajánlati tárgyalást hirdettünk.

Az 1 koroná béjeggel és „Ajánlat a magy. kir. államvasutak Aszód állomásán levő vendéglői üzletnek bérbevételére a 23960/1904. számhoz felirattal ellátott borítékba, zárt és lepecsételt nemkülönböztetve a kellő okmányokkal (erkölcsi bizonyítvány, iparengedély, honossági igazolvány stb.) felszerelt ajánlatok 1904. évi augusztus hó 17-ikének déli 12 órájáig a magy. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetőség titkári hivatalához (Budapest, Külső-kerepesi ut 8. ház postá útján) térti vevény mellett nyújtandók be.

Bánatpénz fejében pedig 400 azaz négyszáz korona készpénzben, vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztárána 1904. évi augusztus 16-ánah déli 12 órájáig leteendő.

Értékpapírok a budapesti, illetőleg a bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tizennégy napnál nem régebbi árfolyam szerinti értékben, de legfeljebb csak névértékben fognak számíthatni.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek ezen üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (Budapest Külső-kerepesi ut 8. ház I. em. 33. ajtó) vagy a győri és szabadkai forgalmi főnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, miért is ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik és azokat magukra nézve kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő vagy a kitűzött határidőn túl érkezett ajánlatok figyelembe vételét nem fogadják.

A m. kir. államvasutak fentartják maguknak a jogot, hogy az ajánlattevők közül—tekintet nélkül a felajánlott bérre szabadon választhassanak.

Tájékoztatásul még megjegyezzük, hogy a vendéglős rendelkezésére bocsájtandó két szoba, konyha, italmérő I. II-od. oszt. étterem és mellékhelyiségek fűtéséről és világításáról bérlő maga tartozik gondoskodni, még ellenben a III-ad oszt. váró és étterem fűtése és világítása fele részben bérlő, fele részben pedig bérbeadó vasut által fog eszközöltetni.

Budapest, 1904. július hó 13

Az üzletvezetőség.

Utánnemelés nem díjazatik!

5541—1904.

Pályázati hirdetés.

Hajduszoboszló rendezett tanácsu városban halálozás folytán türesedésben jött egyik orvosi állásra pályázatot nyitok.

A megválasztandó orvos a tiszti orvosi teendők ellátására kötelezve van.

Fizetése évenként 1400 korona és a szabályrendelettel megállapított látogatási díjak szedtetési joga.

Mindazokat, kik ez állást elnyerni óhajtják felhivom, hogy orvostudori és tiszti orvosi oklevéllel, valamint az eddigi gyakorlatukat igazoló bizonyítványaikkal felszerelt pályázati részvényüket tolyó évi augusztus hó 20-ik napjáig Hajduszoboszló város polgármesteréhez adják be.

Debrecen, 1904. július 20.

Rásó Gyula
kir. tanácsos alispán.

Kertek kiültetési ideje megérkezvén felhivom tisztelettel virág kedvelő közönséget hogy kertészeti telepemet megtekinteni kegyeskedjenek ahol minden kigondolható növények szép erőteljesek és nagy mennyiségben legnagyobb választékban olcsó árban kaphatók!

vásárolt növények haza szállítanak esetleg ki is illegetnek
Tömeges látogatásért esedezve vagyok teljes tisztelettel

Paollet János.

Telepem: Margit fürdővel szemben, Ferenc József ut 6 szám alatt van Debrecenben.

Dr. Egri ○ ○ ○

vizgyóyyintézte

és sanatoriuma

Miskolczon. ○ ○

Kényelmes szobák. — Kitűnő konyha. — Olcsó árak.

Állandó orvosi felügyelet. — Vezető főorvos: dr. Politzer J.

Telefon.

☛ Kivánatra prospektus. ☚

Telefon.

Az intézet bármily nagyfokú igényeknek megfelelően, a közönség számára egész éven át nyitva van. —

A legmodernebb vizgyógyászati, villanyos fürdők, szénsavas- és ásványfürdők, forró légfürdők, belégzési gyógyászati (Dr. Bulling) az összes villanyos gyógyászati, vibrációs massage, gyógy-gymnastika.

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoriuma a „Kigyó“-hoz
DEBRECENBEN, FÖTÉR 31-ik SZÁM.

Ajánlja a következő közkeletűségek ürvendő készítményeit:

Harmat-crème arcszépítő s bőrápoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem zsiroz, tehát nappal is használható s az arcnak üdéséget, finomságot s barátságos kölcsönöz. Az arcot tisztítja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható arcvörösség, májfolt, sömör, szepő s egyéb tisztátalanságnál. 1 tégely harmat-crème ára 1 korona. A kréméhez használandó powder, a **Harmat-arcpor**, mely az arcnak üde, ifjú színt kölcsönöz, háromféle színben kapható u. m.: fehér, rózsás s crème színben. Kitűnő illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által vetekedik minden más készítménnyel. Jól tapad és igen jól fed. Próbadozár a 50 fill. Nagyobb doboz 1 és 2 kor.

A Molitergin a legkiválóbb arc s különösen a kéz-ápoló folyadék, mely a bőrnek helyeszerűségét, barátságos finomságot kölcsönöz. Fehériti az arc- s kéz-ápoló. Teljesen ártalmatlan. Nem zsiroz s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos és rögtön! Napégette vagy szélkifújta kezeket vagy arc-ápoló a legrövidebb idő alatt üdév, finommá tesz. Megbarnult kezeket, eldurvult kéz-ápoló fehérré, puhává változtat. Egy üveg Molitergin ára 1 korona.

Szemeredni borból kiváló gondal készült gyógyborok, étek melyek gyégytökintetében versenyeznek minden e nemű készítménnyel Nagy raktár bel-éskülföldi gyógyszer, különlegességekből.

Dr. Borsos féle

Növényi-hajszes. Meggátolja a hajkihullást, a fejbőr megkorpásodását, a hajvégek megtörését s megóvja a fejbőr betegségektől illata kellemes. Hatása biztos. Használata egyszerű. Nem zsiroz. Nem piszkítja a fehérműt. Teljesen ártalmatlan. Elősegíti a hajnövést. 1 üveg hajszes ára 1 vagy 2 korona.

Növényi hajkenőcs.

Azok részére, a kik a folyadékot nem kedvelik s inkább a kenőcsnek barátai, készül ugyanolyan ható anyagból s ugyan olyan kiváló hatásu hajkenőcs is, mint a Borsos-féle hajszes. Ezen hajkenőcs is, teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!

Egy tégelyhajkenőcs ára 1 korona
A Mihalovits-féle

Iztetlen csukamáj olaj

teljesen izetlen szagtalan készítmény, mely undog nem okoz s e végből a gyermekek azt szívesen szedik. A Mihalovits-féle

China-bor.

China vas bor.

Condurangó-bor.

Pepsin-bor.

Egy üveg ára
1 korona 60 fill

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.